

lægges og demoraliseres, fordi Kampen for Tilværelsen bliver saa haard, at alt for mange give Ævred op og ender i Haabløshed. Vil man ikke om saadan Udvikling, da gælder det om paa den bestaaende sociale Lovgivnings Grund at udvikle og forbedre den mere og mere og derigennem netop fremme Forhaabningsfuldheden og Troen paa Tilværelsen og Livsmødet hos den store ubemidlede Befolkning. Den Egenskab tror jeg netop, at den danske sociale Lovgivning har haft, hvor ufuldkommen den end paa mange Punkter har været og endnu stadig er. Jeg tror, at tager man den danske Arbejderbefolkning for 30 eller 60 Aar siden og saa den nuværende, saa er der hos denne en ganske anderledes Tro paa Tilværelsen, paa Fremtiden og dermed et ganske andet Maal af Selvstændighed og Selvfølelse, af Borgerbevidsthed og Lyst og Villie til at hjælpe sig selv saa længe som paa nogen Maade muligt, end der var hos Arbejderbefolkningen for 30—60 Aar siden. Læs de gamle Skildringer fra Overgangstiden fra det gamle Lavssamfund over til det moderne kapitalistiske Samfund! Læs om Elendigheden og Rædslerne under den fuldstændig ubundne frie Konkurrence, da der ikke var Arbejderorganisationer, da der ikke var social Lovgivning, da Stat og Kommune ikke greb ind paa noget Punkt. Læs om den Elendighed og de Rædsler, som den Gang fandtes, og jeg tror, det vil forandre Synet noget hos de Mænd, som nu taler om den moderne sociale Lovgivnings demoraliserende Virkning. Jeg tror, at netop den jævne danske Arbejderklasse paa overmaade mange Omraader har udfoldet beundringsværdige Selvhjælpsbestræbelser gennem deres faglige Organisationer, gennem de kooperative Virksomheder. Mange Foretagender er udsprunget deraf, som Sygekasserne, Arbejdsløshedskasserne. Tænk, hvilket Stykke Selvhjælp der i Løbet af 10 Aar har rejst sig derigennem, og hvilken Betydning det har haft netop i den Krise, vi nu er inde i, at vi har disse Organer! Jeg synes ikke, der er den fjerneste Grund til at tale om, at Befolkningen mere og mere demoraliseres. Man har endogsaa fra en vis Side, ganske vist for nogle Aar siden, hævdet, at vi var ved at drukne i Humanisme. Nej, Tiden er sandelig langt andet end human, og Humanisme er ikke noget, vi er ved at drukne i. Det er snarere den Redningsplanke, man maa gribe til for at komme ud af de nuværende oprørte Samfundstilstande.

Ja, mere har jeg ikke ønsket paa nærværende Tidspunkt at sige. Det er Baggrunden for vor Fremstættelse af dette Lovforslag, det er de almindelige Betragtninger, ud fra hvilke vi arbejder for dets Fremme. Nu vil vi altsaa faa at høre, hvad de forskellige Partiers Ordførere vil sige derom, men jeg forbeholder mig senere at komme tilbage dertil.

Jensen-Sønderup: Da Ordføreren for Forslagsstillerne (Borgbjerg) fremsatte Lovforslaget med nogle faa Bemærkninger, bebudede han, at naar det kom til første Behandling, vilde han benytte Lejligheden til at udtale sig nærmere om Lovforslaget. Jeg havde imidlertid Indtrykket af, at den ærede Ordførers Tale nu ikke drejede sig ret meget om Lovforslaget — (*Borgbjerg:* Det skal nok komme, første Behandling er ikke forbi endnu). Jeg havde Indtrykket af, at det ærede Medlems Tale meget mere kredsede omkring det, som han egentlig ogsaa tydeligt nok sagde var Meningen: Paa hvilken Maade Lovforslaget kan og skal benyttes under det kommende Valg. Det var ikke saa mærkeligt, at Ordføreren for Forslagsstillerne stadig, navnlig i Begyndelsen af sin Tale, kredsede omkring dette, om det var et Valgforslag, for ikke at bruge det Udtryk, som det ærede Medlem brugte: Valgfæsk. (Det var tydeligt at mærke, at om der end en Gang imellem kom en Indskudssætning: Kan Lovforslaget gennemføres, saa meget desbedre — jeg antager, at den i Rigsdagstidende kommer til at staa mellem to Tankestreger —, saa var det, Talen drejede sig om, i Virkeligheden Spørgsmaalet om baade det socialdemokratiske og andre Partiers Stilling til Valget, og vi fik at vide, at det slet ikke saa meget, end sige alene, var Spørgsmaalet om Stillingen til dette bestemte, der her er Tale om, Invaliditets- og Alderdomsunderstøttelse eller -forsikring, det ærede Medlem vilde tale om, men det var i al Almindelighed det socialdemokratiske Program. Det ærede Medlem kom ind paa en Mængde Forhold, Statsmagtens regulerende og rationerende Indflydelse, Nødvendigheden deraf o. s. v. Jeg tror, det vilde føre alt for vidt, om jeg indlod mig paa at følge det ærede Medlem i de Betragtninger, han med Valget for Øje i saa Henseende fandt Anledning til at anstille, og det vilde ogsaa, uden at det ærede Medlem havde behovet at komme med alle de Betragtninger, have været klart for enhver, at det er med Henblik paa Valget, at Lovforslaget er fremsat. Det er